

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

תוכן עניינים

- א. משלו הוא מביא ואינו מביא משל צבור.....1
- ב. כך היא מדת הדין נוהגת מוטב יבוא זכאי ויכפר על החייב ואל יבוא חייב ויכפר על החייב 2
- 3.....הרן על שבעות שנים
- 4.....פרק שני ידיעות הטומאה
- ג. ידיעות הטומאה שנים שהן ארבע נטמא וידע ונעלמה ממנו הטומאה וזכור את הקדש ... נעלם ממנו זה וזה ונכנס למקדש ולא ידע ומשיצא ידע הרי זה בעולה ויורד.....4
- ד. אחד הנכנס לעזרה ואחד הנכנס לתוספת העזרה.....5
- ה. שאין מוסיפין על העיר ועל העזרות אלא במלך ונביא ואורים ותומים וסנהדרין של שבעים ואחד ובשתי תודות ובשיר ובית דין מהלכין ושתי תודות אחריהן וכל ישראל אחריהם.....6
- ו. נטמא בעזרה ונעלמה ממנו טומאה וזכור את המקדש ... או ששהה בכדי השתחואה או בא לו בארוכה חייב בקצרה פטור.....7
- ז. היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב מפני שיציאתו הנאה לו כביאתו.....10
- ח. ונעלם ונעלם שתי פעמים לחייב על העלם טומאה ועל העלם מקדש ... נעלמו ממנו הלכות טומאה מהו ... וכגון דנגע בכעדשה ולא ידע כעדשה אי מטמא אי לא מטמא ... בן בבל שעלה לארץ ישראל ... ידיעת בית רבו שמה ידיעה.....12

דף יד.

א. משלו הוא מביא ואינו מביא משל צבור

כבר התבאר במסכת יומא דף מט – נא שפר יום הכפורים אף על פי שכהן גדול קונה משלו שנאמר (ויקרא טז פסוק יא) פר החטאת אשר לו, המקום

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

הפקיר ממונו בו לכל אחיו הכהנים, שאילו לא היה להן בו שותפות¹ לא היו מתכפרין בו, ולפיכך אינו עושה תמורה². וכן אם מת כהן גדול קודם שישחט הפר, הכהן שעומד תחתיו אינו מביא פר אחר אלא שוחט את ראשון, ואינו חטאת שמתו בעליה שתמות, שאין חטאת הרבים מתה, שחט את הפר ומת קודם שיכפר בדמו, הכהן האחר נכנס בדם זה ומכפר בו.

ב. כך היא מדת הדין נוהגת מוטב יבוא זכאי ויכפר על החייב ואל יבוא חייב ויכפר על החייב

נאמר³ בתורה בעבודת יום הכפורים (אחרי מות מן, יז) וְכָפַר בַּעֲדוֹ וּבַעֲדֵי בֵיתוֹ וּבַעֲדֵי כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל, ובמסכת דף לו: מבואר שמפי השמועה למדו שזה וידוי דברים, נמצאת למד שהוא מתודה ביום זה שלשה וידויים, אחד על ידי עצמו תחילה, וידוי שני על ידי עצמו עם שאר הכהנים, ושניהם על פר החטאת אשר לו, והוידוי שלישי על ידי כל ישראל על שעיר המשתלח.

וידוי ראשון מכפר על הכהן הגדול וביתו בלבד, והשני מכפר עליו ועל שאר הכהנים, וכפרת שניהם היא על מה ששעיר החיצון מכפר על ישראל, ועל שאר עברות הכהנים מתכפרים יחד עם כל ישראל בשעיר המשתלח.

ולפיכך בוידוי ראשון שהיה מתודה ואומר: אנא השם עויתי כו' אני וביתי, ובוידוי שני אומר: אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך. ואינו מתודה הכל בוידוי אחד, שהרי שני הוידויים לר' יהודה כפרה אחת הם מכפרים – אמרו שכך היא מידת הדין נותנת, מוטב יבוא זכאי ויכפר על החייב ואל יבוא חייב ויכפר על החייב, כלומר כך יפה לומר שלאחר שהתודה על עצמו ונעשה זכאי בוידויו ראוי לכפר על אחרים, ואף על פי שגם בוידוי ראשון

¹ אולם לא מצינו חטאת השותפין שאין חטאת באה בנדבה אלא באה על חטא ואינה באה בשותפות ומה שנקראת כאן חטאת השותפין אינו אלא שלא תחשב חטאת יחיד ועדיין לא באה לכלל חטאת ציבור. לקוטי הלכות יומא יח. בזבח תודה ד"ה ומסקינן.

² רמב"ם הלכות תמורה פרק א הלכה י

³ רמב"ם שם פרק ב הלכה ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

מזכיר את ביתו, אף שהוא עדיין אינו זכאי, כתבו ראשונים⁴ שהרי זה לפי שאשתו כגופו.

בוידוי שעיר המשתלח היה אומר אנא השם עוו כו' עמך בית ישראל⁵, ואף על פי שגם הכהנים מתכפרים בשעיר המשתלח ואין כאן יבוא זכאי ויכפר על החייב, אלא וידוי אחד לכולם, אין מקפידים על כך אלא בתחילת הכפרה, וכיון שכבר נתכפרו הכהן הגדול וביתו בפר על טומאת מקדש וקדשיו, אנו חושבים אותו אף בשעיר המשתלח לזכאי מכפר על החייב⁶.

בהתרת נדרים רצוי שהמתירים יהיו מאלו שכבר הותרו נדריהם מכיון שיש אומרים⁷ שראוי להשתדל שהמתירים לו יהיו מאלו שכבר הותר נדריהם. לכן כדאי להיות מהאחרונים שעושים התרת נדרים כך שאלו שיתירו לו כבר הותרו נדריהם על פי⁸ המובא בחז"ל "כך היא מידת הדין נוהגת, מוטב יבוא זכאי ויכפר על החייב, ואל יבוא חייב ויכפר על הזכאי"

הדרן עלך שבועות שתיים

⁴ מאירי וריטב"א יומא שם,

⁵ רמב"ם שם פ"ד ה"ב.

⁶ ריטב"א כאן.

⁷ מקראי קודש ימים נוראים סימן ג, שכן הקפיד הגאון מלובלין בעל התורת חסד

⁸ כנסת יחזקאל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

פרק שני ידיעות הטומאה

**ג. ידיעות הטומאה שתים שהן ארבע נטמא וידע ונעלמה
ממנו הטומאה וזכור את הקדש ... נעלם ממנו זה וזה
ונכנס למקדש ולא ידע ומשיצא ידע הרי זה בעולה ויורד**

כבר התבאר לעיל דף ב. מהששה שמצותן⁹ שיקריבו קרבן עולה ויורד – כלומר קרבן שהותר להקריבו ממינים שונים בהתאם למצבו של המקריב. העשיר מביא את קרבנו מן הצאן, העני מביא שתי תורים או שני בני יונה, ומי שאין ידו משגת לשתי תורים או לשני בני יונה מביא עשירית האיפה סולת. הם הטמא שאכל קודש בשגגה, והטמא שנכנס למקדש בשגגה.

שינוי יש¹⁰ בשגגת טומאת מקדש וקדשיו מה שאין כן בשאר כריתות, שכל הכריתות כיון ששגג ונודע לו בסוף שחטא אף על פי שלא היתה לו ידיעה בתחילה הרי זה חייב חטאת. אבל בטומאת מקדש וקדשיו אינו מביא קרבן עולה ויורד עד שתהיה לו ידיעה לטומאה וידיעה לקודש או למקדש בתחלה, וידיעה לטומאה וידיעה לקדש או למקדש בסוף והעלם בינתיים.

כיצד נטמא ונכנס למקדש או אכל קודש, ואחר כך נודע לו שנטמא ושהיה טמא בשעה שאכל או שנכנס, ושקודש היה זה שאכלו, או מקדש היה זה

⁹ לשון הרמב"ם הלכות שגגות פרק י הלכה א ששה מצותן שיקריבו קרבן עולה ויורד ואלו הן: המצורע, והיולדת, והנשבע שבועת העדות בין בזדון בין בשגגה, והנשבע שבועת ביטוי לשקר בשגגה, והטמא שאכל קודש בשגגה, והטמא שנכנס למקדש בשגגה. במשנה כריתות דף י: תנן ה' משום דמני מקדש וקדשיו בחדא ורבינו מני להו בתרתי ושמא י"ל דהתנא הולך על סדר התורה, דלענין עונש כרת מפורש כל אחד בפני עצמו, נאמר (ויקרא ז, ב) והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ונכרתה, ובנכנס למקדש נאמר (במדבר יט, ב) ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל כי את מקדש ה' טמא, ולהכי מני להו בתרתי כאן במשנתנו, דהא להכי נחית למנות כל הכריתות שבתורה. אבל לענין קרבן נכללו תרוייהו בקרא (ויקרא ה, ב) או נפש אשר תגע בכל דבר טמא וגומר, ולהכי מני להו גבי הבאת קרבן בחדא. ועוד יש לומר דלהכי מני להו בחדא, כדי להשוות הבבא במנין חמשה, דומיא דרישא דקתני חמשה מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה. באר שבע כרתות ב: ד"ה דתנן חמשה

¹⁰ רמב"ם שם פרק יא הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

שנכנס לו, הרי זה פטור מקרבן עד שידע שנטמא ושוה קודש ושוה מקדש¹¹ קודם שיכנס או קודם שיאכל.

כיצד א. נטמא וידע שנטמא וידע שזה מקדש ושוה קודש¹², ואחר כך נעלמה ממנו הטומאה ושכח שנטמא ונכנס למקדש ב. או אכל קודש, והוא יודע שזה מקדש ושוה קודש, ג. או ששנג ושכח שזה מקדש ד. או שזה בשר קודש והוא יודע שהוא טמא ונכנס או אכל, ה. או ששנג או שכח שנטמא ושכח שזה בשר קדש. ושוה מקדש ונכנס או אכל ואחר כך נודע לו דברים שנתעלמו ממנו, הרי זה מביא קרבן עולה ויורד בכל צד וצד משש מחלוקות אלו.

ובדף ד. התבאר שמניין שדין שגגת מקדש וקדשיו כך הוא¹³, שהרי בשאר שגגות נאמר (ויקרא ד פסוק כז כח) בַּעֲשֵׂתָהּ אֶחָת מִמִּצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְאִשָּׁם או הוֹדַע אֱלֹוֵי הַטָּאֹתוֹ אֲשֶׁר הָטָא, כיון שידע בסוף אף על פי שלא ידע בתחילה, ובטומאת מקדש וקדשיו נאמר (שם ה פסוק ג) וְנִעְלָם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאִשָּׁם מֵאַחֵר שֶׁנֶּאֱמַר וְנִעְלָם מִמֶּנּוּ מִכֻּלֵּל שֶׁהִיטָה שֶׁם יָדְעָה בַּתְּחִילָה וְנֶאֱמַר וְהוּא יָדַע וְאִשָּׁם הָא לַמִּדָּת שֶׁהוּא צָרִיךְ יָדְעָה בַּתְּחִילָה וידיעה בסוף והעלם בינתיים.

ד. אחד הנכנס לעזרה ואחד הנכנס לתוספת העזרה

כל אדם¹⁴ הנוגע בטומאה שטמאה מן התורה כגון באב הטומאה¹⁵ או שנטמא במשא באותם אבות הטומאה המטמאין במשא, ומכל שכן כשהוא אב הטומאה כגון שנגע במת או שטמא בטומאות היוצאים מגופו, הן שהוא

¹¹ עיין מעשה רקח

¹² כי הקדש והמקדש נחשבין לשנים ויש כאן ששה בבות (א) היינו העלם טומאה לגבי קדש (ב) או לגבי מקדש (ג) העלם קדש (ד) או העלם מקדש לגבי טומאה (ה) העלם זה וזה לגבי קדש (ו) או לגבי מקדש ופשוט. הר המוריה שם.

¹³ ולהלן יבואר בעזה"ת דכת רבינו בדרשה זו

¹⁴ רמב"ם ביאת המקדש פ"ג ה"י וי"א סנהדרין פ"ט ה"א אות טז

¹⁵ ועי"ז נעשה ראשון לטומאה, שאין אדם נעשה שני לטומאה מן התורה בשום אופן, רק ראשון, ואיזה טומאות מטמאים אדם מן התורה עיין ר"מ הלכות אבות הטומאות, (מנ"ח שסג אות א ערוה"ש העתיד שם סי' לו סעי' ח)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

אב הטומאה כגון מצורע וזב וזבה נדות ויולדות, והן ראשון כגון בעל קרי, באיזה ענין שהוא טמא מן התורה, אם נכנס למחנה שכינה דהיינו למקדש בין זכר בין נקבה עובר בעשה ובלא תעשה שנאמר (במדבר פרק ה פסוק ג) וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת מַחֲנֵיהֶם זֶה מַחֲנֵה שְׂכִינָה¹⁶ ואם היה מזיד לוקה. וענוש כרת שנאמר (ויקרא מז פסוק יז) וְאִם לֹא יִכָּבֶּם וּבָשָׂרוּ לֹא יִרְחֹץ וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ¹⁷.

ואם היה שונג מביא קרבן עולה ויורד, ואין חייבין כרת או קרבן אלא מעזרת ישראל ולפנים¹⁸ או על תוספת העזרה שנתקדשה קדושה גמורה¹⁹.

ה. שאין מוסיפין על העיר ועל העזרות אלא במלך ונביא ואורים ותומים וסנהדרין של שבעים ואחד ובשתי תודות ובשיר ובית דין מהלכין ושתי תודות אחריהן וכל ישראל אחריהם

¹⁶ מ"ש זה מחנה שכינה דמשמע לכאורה דאתא למעוטי שאר מחנות שאינו לוקה עליהם קשה דמהי תיתי לן דקרא סתם איירי משמע דאכולהו מחנות קאי ואין לומר דמדכתיב ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שוכן בתוכם משמע דמחנה שכינה דוקא קאמר דעבר עליו בלא תעשה ולא על שאר מחנות שיקשה לזה ממה שכתב רבינו לעיל בפרק זה והוא שנוי בתוספתא נכנס המצורע להר הבית לוקה שמונים ואפשר לומר דמן המקדש דנקט רבינו מקום המקדש קאמר וכל המחנות בכלל:

¹⁷ אע"ג דהך קרא הוא באחרי מות באוכל נבילה וטריפה בתו"כ דרשוהו לביאת המקדש ועיין ערוך לנר כריתות דף ב ע"א שכתב

נעלמה ממני כוונת הרמב"ם דכתב בהל' ביאת מקדש (פ"ג הי"ט) טמא שנכנס למקדש במזיד ענוש כרת דכתיב ואם לא יטהר וגו' למה לא הביא קרא דאת משכן ד' טמא דכתיב כרת בפ"י וכדרכו בכל מקום ובפרט דפסוק זה הובא בגמרא דמכות הנ"ל והכס"מ כתב עליו ופשוט הוא ותמהני שלא העיר בזה ועוד ק"ל דבשבועות (טז ב) אמרינן דתרי קראי כתיבי כי את מקדש ד' טמא וכי את משכן ד' טמא ומצרכינן התם ע"ש ואם יש ליליף כרת ג"כ מואם לא יטהר ונשא עונו הרי אכתי חד קרא מיותר הוא וצ"ע:

¹⁸ עיין פנ"י שבועות יד ע"א ד"ה אמר שביאר מנא לן שרק מעזרת ישראל חייב כרת ולא עזרת נשים
¹⁹ עיין הלכות בית הבחירה פ"ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

כבר התבאר במסכת סוטה דף מה. התבאר שם שאין מוסיפין²⁰ על העיר או על העזרות²¹, אלא על פי המלך²², וע"פ נביא, ובאורים ותומים, ועל פי סנהדרין של שבעים ואחד זקנים, שנאמר (שמות כה פסוק ט) כָּבֵל אֲשֶׁר אֲנִי מֵרָאה אוֹתָךְ וגו' וְכֵן תַּעֲשׂוּ לְדִוְרוֹת, ומשה רבינו מלך היה²³.

ולהלן דף טו. יבואר בעזה"ת כיצד²⁴ מוסיפין על העיר עם שתי תודות ואיך עומדין בכנורות ובנבלים ובצלצל ואיזה שיר משוררים, והאיך אוכלים שם לחם תודה.

וכן אם הוסיפו על העזרה מקדשין אותה בשיירי המנחה, כמו שיבואר להלן בעזה"ת.

דף יד:

ו. נטמא בעזרה ונעלמה ממנו טומאה וזכור את המקדש...

או ששהה בכדי השתחואה או בא לו בארוכה חייב בקצרה

פטור

²⁰ רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ו הלכה יא

²¹ ומדלא קתני על האולם ועל ההיכל ג"כ ש"מ דעליהם אין להוסיף. וי"ל הטעם משום דכתיב: הכל בכתב מיד ד' עלי השכיל. ואף על גב דבניין בית שני לא היה שוה לגמרי לבניין שלמה שהרי גובה של בניין שלמה היה ק"כ כמבואר בריש דברי הימים (ב) ובית שני היה ק', וגם באורכו נראה מהפסוקים דלא דמיין דבבית שני ארכו ק' ובניין שלמה נראה ממלכים (ו) דהיה שמונים ע"ש וכמ"ש הרמב"ם בריש בית הבחירה שבנאוהו מעין שלמה ומעין לעתיד, מ"מ אין מוסיפין בהם דבעיקר האורך של ההיכל והקדשי קדשים היו שוין אורך ההיכל ארבעים ואורך הקדש קדשים עשרים בין בבניין שלמה ובין בבית שני, אמנם בירושלמי פ"ק דסנהדרין (ה"ג) איתא דאפילו על ההיכל מוסיפין, שאומר שם בקשו להוסיף על ההיכל במה מוסיפין ומסיק במנחת מאפה ע"ש, ודלא כמ"ש בסעי' א. וצ"ל דהא דתנן עיר ועזרות אורחא דמילתא קתני דבהם רואין לפעמים צורך להוסיף לפי רוב העם, אבל בהיכל שאין שם הילוך רק לכהן בקטרת ומנחה ולחם הפנים אין צורך להוסיף אבל אם רצו מוסיפין. ערוך השולחן העתיד הלכות בית המקדש סימן יג סעיף א ג.

²² ראה רש"י סוכה מ"ה ב ד"ה יותם בן עוזיה כו' כל הדינים שהיה דן היה אומרם בשם המלך, הרי שמשפטיו היו בשם עוז מלכות, וע' מדרש תנאים דברים י"ז י"ט לשמור את כל דברי התורה הזאת ואת החוקים האלה לעשותם, ואת החוקים האלו חוקי מלכות, אתה אומר חוקי מלכות או אינו אלא דברות, כשהוא אומר לשמור את כל דברי התורה הזאת הרי דברות אמורות הא מה אני מקיים את החוקים האלו חוקי מלכות

²³ וכן הוא לשון הרמב"ן שמות פרק ל פסוק יג "קבע לו משה רבינו מטבע כסף בישראל, כי מלך גדול היה, וקרא למטבע ההוא "שקל" בעבור שכל המטבע במשקל שלם, אין בו פחות ולא כסף סיגים".

²⁴ רמב"ם שם הלכה יב יג ועיין באחרונים שם שהיו אומרים גם שיר של פגעים ועיי"ש עוד ואכמ"ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

אחד טמא²⁵ שנכנס למקדש טהור, או טהור שנכנס למקדש שיש בו טומאה, כגון שהיה מת תחת אהל בתחילת הכניסה למקדש²⁶ ונכנס הוא תחת האהל ה"ז חייב כרת²⁷ שהרי ביאתו וטומאה באין כאחת, נכנס למקדש ונטמא שם אחר שנכנס אפילו טימא עצמו שם במזיד²⁸ ימהר ויבהל ויצא בדרך קצרה.

²⁵ שם הלכה כא

²⁶ אע"ג שברמב"ם לא הזכיר זאת עכ"פ ע"כ כך צ"ל דאל"ה כיון שנכנס בטהרה ורק אח"כ נטמא באוהל צריך שיעור שהייה (ערוה"ש העתיד שם סעי' לב)

²⁷ בודאי כל שהייה שיש בה כדי יציאה וכניסה חייב אם התרו בו, כי הוי לאו שיש בו מעשה, כיון דהכניסה היתה במעשה באיסור, כמו גבי כלאים, עיין בר"מ פ"י מכלאים ה"ל ובמשנה למלך כאן הכ"א. וכל זה בנטמא חוץ לעזרה ונכנס, או בבת אחת, אבל אם היה טהור ונכנס לעזרה ונטמא בעזרה, אין לוקין ואינו חייב קרבן, ואפילו טימא עצמו במזיד, עד שישעה כשיעור השתחוואה, ושיעור זה עיין ר"מ כאן הכ"ג, או שהשתחוה כלפי היכל, או שיצא בדרך ארוכה אם יש קצרה ממנה. ועיין בסוגיא שבועות י"ז ע"א בתוס' ד"ה צריך, דאם התרו בו קודם שטימא עצמו, אין צריך שהייה, (מנ"ח שסג אות טז)

²⁸ עיין בשבועות דף י"ז ע"א בעי רב אשי טימא עצמו במזיד מהו באונס גמירי שהייה במזיד לא גמירי שהייה או דלמא בפנים גמירי שהייה ל"ש באונס לא שנא במזיד תיקו ועיין רש"י ותוס' דהאיבעיא אי בטומאת מזיד בעינן שהייה למלקות ומיירי שהתרו בו אחר שטימא עצמו דקודם לכן ודאי חייב ועיין במשנה למלך שהאריך בזה ובענין לאו שאין בו מעשה ועיין ברמב"ם הל' שנגות פ"א ה"ד "מי שטימא עצמו במזיד ולא שהה כשיעור, הרי זה ספק אם שיעור השתחווייה לאונס בלבד או אף למזיד, ולפיכך אם נעלם ממנו ויצא ולא שהה אינו מביא קרבן" ולכאורה כאן פשיטא ליה ושם בשנגות כתב לשון ספק ועיין ערוה"ש העתיד סעי' לג שכתב דאפשר דלרמב"ם האיבעיא היא רק לענין קרבן כיון שחויבו על ההעלם אבל לענין כרת שחויבו במזיד אין נ"מ בין נטמא באונס לנטמא במזיד, ועיין שם עוד ברמב"ם הל' שנגות "וכן אם תלה עצמו באויר עזרה, הדבר ספק אם אויר עזרה כעזרה או אינו כעזרה" והוא בעיא דרבא דלא איפשיטא שם בשבועות ולא הזכיר זאת כאן משמע שהספק אינו אלא לענין קרבן. ועיין ריטב"א שם שכתב לפרש לפי גירסא אחת שם "דבעיא דרב אשי כפשוטה שטימא עצמו בזדון טומאה וזדון מקדש, אלא שאח"כ שב מידיעתו ונתחרט על מעשיו ומתוך חרטה זו נעלמה ממנו טומאתו והיה שם אח"כ בלא שיעור שהייה, וקמבעיא ליה לרב אשי אי בעי שהייה לקרבן העלמה זו או לא, מי אמרינן דכי גמירי שהייה במי שתחלת טומאתו באונס אבל זה שהיתה בתחלתו במזיד גמור בלא שהייה מחייב קרבן דהא בשעת החטא הזה שב מידיעתו היה, או דלמא כל לקרבן ואפילו כעין זה גמירי שהייה, ולא אפשיטא" עכ"ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ואסור לו²⁹ לשהות או להשתחוות או לצאת בדרך ארוכה³⁰, ואם שהה³¹ או שיצא בארוכה אע"פ שלא שהה או שהחזיר פניו להיכל והשתחוה³² אע"פ שלא שהה חייב כרת, ואם היה שוגג מביא קרבן.

ולפיכך אף³³ הנכנס דרך הגג שפטור שאינו דרך ביאה, מ"מ דינו כנטמא בעזרה, ואם שהה כדי השתחויה, או השתחוה, או יצא בדרך ארוכה, חייב³⁴. אבל אם³⁵ שהה במגדל אינו חייב דאין העמידה במקדש בדרך עמידתו³⁶ וי"א³⁷ שאפשר שחייב ואין המגדל מפסיק.

²⁹ שם הלכה כב

³⁰ עיין מנחת חינוך שסג אות יז שהסתפק אם כל המקדש הרי הוא כמחיצה אחת כגון אם נטמא בעזרה שאינו חייב אלא אם שהה, והוא לא שהה רק נכנס להיכל, לא אמרינן דלענין היכל הוי ליה כאילו נטמא בחוץ, ויהיה חייב על הכניסה בהיכל, אלא כולו הוי ליה מחיצה אחת, והוי ליה מומתא פנים. וכן אם נכנס בעזרה דרך גגין דפטור, וכשהיה בעזרה נכנס להיכל דרך פתח, לא אמרינן דיהיה חייב דנכנס להיכל דרך ביאה, רק אמרינן כיון דכתיב ואל המקדש לא תבא דרך ביאה, וזה בכולל נקרא מקדש, וא"כ לא נכנס במקדש דרך הפתח, ולא היה דרך ביאה או אפשר שכל חלק מקדש הוי מקדש, והבא לאחד מהם דרך ביאה חייב, ואם נטמא בעזרה ולא שהה אבל נכנס להיכל יהיה חייב ואינו פטור אלא בכל מחיצה שנכנס בה שלא בדרך ביאה, אבל מחיצה אחרת כיון דנכנס דרך ביאה אפשר דזה הוא ג"כ חלק מקדש, והוי ליה ואל המקדש לא תבא והוי ליה דרך ביאה וחייב.

³¹ ושיעורים אלו הלכה למשה מסיני (רש"י שבועות יד ע"ב ד"ה חייב)

³² ר"ל שמיארה והשתחוה ולא שהה כשתחווה בינונית שהיא כמש"כ ברמב"ם הלכות תפילה פרק ה הלכה יג ועבודת כוכבים פרק ו הלכה ו ישב לארץ ונופל על פניו ארצה עד שיפשוט ידיו ורגליו על האבן ונמצא כולו מוטל עליה שזו היא השתחויה האמורה בתורה (חזו"א על הרמב"ם שם).

³³ משנה למלך שם הי"ט מנחת חינוך שם אות יד

³⁴ דבנטמא בעזרה ג"כ אין עובר על ואל המקדש לא תבא, ומ"מ בשבועות ט"ז ע"ב ילפינן מומתא פנים, וגמירי שהייה, הבא נמי הוי ליה כנטמא בעזרה, עיין משנה למלך כאן הי"ט פלפל בזה באריכות ומביא ראיות לזה, וכן כתב המהרש"א שם

³⁵ ערוה"ש העתיד שם סעי' כד

³⁶ קצת צ"ע דהא בגמ' שבועות יז ע"א נסתפקו בתלה עצמו באויר העזרה אם חייב ועיי"ש בראשונים בפירוש הדבר ולכאורה הרי אינו דרך עמידה בעזרה וודאי אינו חייב אלא ע"כ צ"ל דגבי שהייה אפילו שלא בדרך חייב וא"כ ה"ה במגדל אמנם אפי' לדחות שמכיון שדרך להשתלשל בתאים כדי לתקן תיקונים במקדש א"כ הוי כתולה עצמו באויר וחשיב דרך עמידה אמנם צ"ע דא"כ אם נשתלשל דרך גגות ועליות יהיה חייב דכן הדרך ולא מצינו לפוסקים שיכתבו כן

³⁷ חזו"א נשים סי' קמג ס"ק יג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

לא החזיר³⁸ פניו אלא השתחוה דרך יציאתו כלפי חוץ אינו חייב אלא א"כ שהיה כשיעור, וכמה שיעור שהייתו³⁹ כדי לקרות ויכרעו אפים ארצה על הרצפה וישתחוו והודות ליי' כי טוב כי לעולם חסדו וזהו שיעור השתחויה.

ואי זו⁴⁰ היא דרך ארוכה כל שאפשר לו לצאת מן המקדש בדרך קצרה ממנה, יצא בקצרה אע"פ שלא רץ אלא הלך עקב בצד גודל אפילו כל היום פטור, יצא בארוכה אע"פ שרץ ודחק עצמו בכל כחו ונמצא שיעור זמן שהלך בו הארוכה פחות משיעור הזמן שמהלך כל אדם בקצרה הואיל ויצא בארוכה חייב⁴¹, יצא בקצרה והלך מעט ועמד ושהה מעט עד שנצטרף מכל השהיות כדי השתחויה במזיד אינו לוקה בשוגג אינו מביא קרבן מפני שהדבר ספק, אבל מכין אותו מכת מרדות.

ז. היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב מפני שיציאתו הנאה לו כביאתו

היה משמש⁴² עם אשתו הטהורה בין בשעת וסתה ובין שלא בשעת וסתה ואמרה לו נטמאתי⁴³, אסור לו לפרוש מיד באבר חי, ואם פירש באבר חי, במזיד חייב כרת ובשוגג הוא חיוב הטאת, ואם היא נשמטה ממנו היא חייבת⁴⁴.

³⁸ שם הלכה כג

³⁹ וכל שהייה שיש בה כדי יציאה וכניסה חייב אם התרו בו, כי הוי לאו שיש בו מעשה, כיון דהכניסה היתה במעשה באיסור, עיין במשנה למלך כאן הכ"א. וכל זה בנטמא חוץ לעזרה ונכנס, או בבית אחת, אבל אם היה טהור ונכנס לעזרה ונטמא בעזרה, אין לוקין ואינו חייב קרבן, ואפילו טימא עצמו במזיד, עד שישעה כשיעור השתחוואה, ועיין בסוגיא שבועות י"ז ע"א בתוס' ד"ה צריך, דאם התרו בו קודם שטימא עצמו, אין צריך שהייה, שם הלכה כד

⁴¹ ועיין ירושלמי שבועות פ"ב ה"ג דאם אין בארוכה יותר מבקצרה י' אמות אינו חייב ומדלא הזכירו הרמב"ם משמע דלא ס"ל הכי (ערוה"ש העתיד שם סעי' לח וכו' בחזו"א נשים סי' קמג ס"ק יד)

⁴² רמב"ם איסורי ביאה פרק ד הלכה יא. שו"ע ונו"כ יו"ד קפה ד

⁴³ שמש בימי דם טהור וראתה דם, עיין בנב"ת (ס"ס צ"ו והובא בפת"ש סקצ"ד סק"ב) שמותר לו לפרוש באבר חי, דם טהור קל יותר וכמש"כ הרמב"ם (פי"א מאסו"ב ה"ז) שהיו מדינות שלא נהגו כלל בחומרא דדם טהור, ע"ש, ובשבט הלוי (ח"ג סק"ב וד"ה סק"ד אות ג') נתבאר דיש להחמיר מכמה טעמים, וכן במי נדה (בקו"א) אוסר לפרוש באבר חי, וכו' הפת"ש בספרו נחלת צבי (סי' קצ"ד) ע"ש, ומ"מ לענין כפרה קל מפי דאינו איסור כרת רק דרבנן, ואינו צריך אלא כפרה של פורץ גדר.

⁴⁴ דבאבר חי יש איסור בין על הביאה ובין על הפרישה, ולא דוקא בנדה אלא ה"ה בשאר עריות.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

כיצד יעשה⁴⁵, נועץ צפרני רגליו בארץ או בכל דבר קשה⁴⁶, וימלא פחד ורתת על העבירה שבאה לידו, ולא יסמוך עליה אלא על ידיו ורגליו, שהרי היא טמאה נדה ואסורה בנגיעה בעלמא, וכ"ש הכא שהוא קריבות דרך חיבה⁴⁷, ושוהה בלא דישה עד שימות האבר ופורש באבר מת.

שמש סמוך לעונת הוסת בשוגג ונזכר באמצע, אין צריך להמתין⁴⁸, ואדרבה יפרוש מיד שמא תראה בנתיים כשימתין, ואם יש לה הרגשת וסת הגוף יש להחמיר להמתין ולפרוש באבר מת. ואם כשיפרוש מיד קרוב שיהי' הוצאת זרע לבטלה, ימתין עד שיעבור חשש זה, ובתנאי שאין שום חשש שבא כבר וסתה⁴⁹.

הרגישה באמצע תשמיש ולא אמרה לבעלה, הוא אנוס⁵⁰, והיא ספק אם נחשבת כאנוסה⁵¹.

האשה שפירשה בעצמה, או שאמרה נטמאתי ופרוש ממני צריכה כפרה, ואם אמרה רק נטמאתי ופירש אינה צריכה כפרה.

אשה שיש לה וסת ושמשה שלא בשעת וסתה ומצאה דם, אפילו לא בדקה קודם הוי אונס ופטורים.

אשה שיש לה וסת ושמשה בשעת וסתה או בעונה הסמוכה לוסתה, אינם אנוסים וצריכים כפרה, אפילו בדקה קודם תשמיש.

אם פירש בשוגג בקישוי שלא ידע האיסור, יתענה ארבעים יום, ויכול לדחותם לימי החרף הקצרים⁵², ואפילו אינם רצופים אלא שני ימים כל שבוע כגון שני וחמישי. ובליל

⁴⁵ רמ"א שם

⁴⁶ ונעיצת אצבעות הרגלים גם מורידים קישוי האבר, שהעצבים של אצבעות הרגלים קשורים לעצבים של האבר.

⁴⁷

⁴⁸ בפת"ש (סק"י) הובא דעת החו"ד (סק"ז) דה"ה בשמשו סמוך לוסתה בשוגג ונזכר באמצע תשמיש שהוא סמוך לוסתה דצריך לפרוש באבר מת, אף על פי שאינו איסור דאורייתא אך הוא איסור ביאה, אך הפרדס רימונים חולק דשאני נדה שהאיסור הוא גוף התשמיש, ופרישה דחשיבא כביאה הויא בכלל האיסור, אך בסמוך לוסת אין איסור בגוף התשמיש רק דחיישינן שמא תראה, ואין לומר שימתין עד שימות האבר, דיותר יש לחוש שמא תראה באותו זמן שממתין, וטוב שיפרוש מהר ויעבור על איסור קל של פרישה באבר חי שהוא כביאה סמוך לוסת, מאשר לעבור על איסור של בועל נדה ח"ו, וכ"כ בשו"ת מהר"ם שיק (יו"ד סקע"ו), ולהלכה נוקטים לפרוש מיד.

⁴⁹ שיעורי שבה"ל א

⁵⁰ בפת"ש (סק"ט) בשם תשו' חת"ס (סקנ"ה)

⁵¹ יש לדון כאנוסה דכיון דהתחילה התשמיש בהיתר י"ל דיצרה אלבשה והו"ל תחילתו באונס וסופו ברצון דקיי"ל בכתובות (נא א) דהוי אונס גמור, או יש לומר דהיינו דוקא בשאר עריות דיצרה תקפה מאד שאסורים לעולם, אבל הכא בנדה שתהי' מותרת לו לאחר זמן אפשר דשאני. שם

⁵² בפסקי תרה"ד (סי' ס') ובתשו' חת"ס (או"ח סקע"ג)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

התענית אסור בבשר ויין, ויש להחמיר לפניו ולאחריו⁵³, וירבה בתשובה, ויש לנטות להקל בתעניות ולהחמיר בתשובה בשאר דברים. והאשה אינה צריכה כפרה⁵⁴.

אם לא יוכל להתענות יפדה כל יום בממון לצדקה כפי ערך ממון שיש לו.

המרבה בתשובה⁵⁵, בחרטה וידידי וצדקה ותורה ומע"ט – זכות היא לו, וגם ראוי שילמד היטב הלכות נדה כדי שלא יכשל שוב.

ח. ונעלם ונעלם שתי פעמים לחייב על העלם טומאה ועל העלם מקדש ... נעלמו ממנו הלכות טומאה מהו ... וכגון דנגע בכעדשה ולא ידע כעדשה אי מטמא אי לא מטמא ... בן בבל שעלה לארץ ישראל ... ידיעת בית רבו שמה ידיעה

נטמא וידע⁵⁶ שנטמא [וידע שזה קדש וזה מקדש] אבל לא ידע באי זה אב נטמא ושכח שנטמא ואחר כך נכנס למקדש או אכל קדש ונודע לו אחר שנכנס או אחר שאכל באי זה אב נטמא⁵⁷ [הרי זה חייב קרבן] אף על פי שלא ידע בתחלה באי זה אב נטמא, הואיל וידע שהוא טמא הרי היתה שם ידיעת טומאה בתחילה.

⁵³ שנחלקו המנ"א (או"ח סתק"פ סק"מ) ומהרש"ל ביש"ש (חולין פ' אותו ואת בנו סי"א) אם הכוונה לערב התענית או למוצאי התענית, ובתוה"ש (סק"י) כ' להחמיר בשניהם, ומובא בפת"ש (סקי"ג)

⁵⁴ ועיין בסד"ט (סק"ד) ובחוו"ד (סק"ח) ובנו"ב (ספ"ה) ובתשו' חת"ס (סקס"ג) הקשו דבשבועות (יח א) מוקי להא דנמצא על שלו טמאים וחייבים בקרבן דאירי בשלא בשעת וסתה ובפרישה, וקתני חייבים דמשמע שניהם. ובפת"ש (סקי"ד) הובאו עיקר דברי הנוב"ג' חילוקים בזה.

⁵⁵ שאין הכוונה בזה להרבות בסיגופים, כי אין כל אדם יכול לעמוד בזה

⁵⁶ רמב"ם שגגות פרק יא הלכה ב

⁵⁷ משמע מדברי רבינו ז"ל דאע"ג ידיעה בתחלה לא בעינן באיזה אב נטמא מ"מ בידעה בסוף בעינן שידע באיזה אב נטמא וכי אמרינן בגמרא (דף י"ח) דאיפליגו ר"ע ור"א במתני' היינו בידעה קמייתא אבל בידעה בתרייתא מודה ר"ע דבעינן שידע באיזה אב נטמא ולזה מטים דברי רש"י ז"ל. לח"מ שם משום דלא גרע משאר חייבי כריתות דבעינן ידיעה באיזה חטא נטמא ולא פליגי כאן רק בידעה קמייתא אבל באמת לא דמי להך דלעיל דהתם אינו יודע על מה חייב כרת איזו חטא חטא שיתחייב עליה כרת אבל כאן ידע שנטמא ונכנס למקדש או אכל קדש בטומאה מ"מ יש לדמות שפיר דהא התם ידע שפיר שנכשל בחטא עריות או בחטא מאכלות אסורות ואעפ"כ פטור.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

אבל אם נעלמו ממנו הלכות טומאה, כגון שנטמא בכעדשה מן השרץ וידע שהשרץ מטמא ולא ידע בשיעור ושכח שנגע בשרץ כלל ונכנס או אכל ואחר כך נודע לו [שנגע] בכעדשה מן השרץ הרי זה ספק אם חייב קרבן או פטור.

וכן מי שלא ראה המקדש מימיו ולא הבין מקומו, אם נטמא וידע שנטמא ונכנס למקדש ולא ידע בתחילה שזהו מקומו שהרי לא ראהו מעולם, ואחר כך זכר הטומאה וידע שזה מקדש, הרי זה ספק אם ידיעה שיש מקדש בעולם ידיעה, או עד שידע מקומו תחילה.

יראה לי שאלו החייבים קרבן מספק אינן מביאין קרבן שמא יכניסו חולין לעזרה, ואם תאמר והלא חטאת העוף באה על הספק ואינה נאכלת, מפני שהמביא אותה מחוסר כפורים אסור לאכול בקדשים עד שיביא כפרתו, אבל מי שאינו מחוסר כפורים אינו מביא קרבן מספק.

כבר התבאר לעיל דף ה. ששינוי יש⁵⁸ בשגגת טומאת מקדש וקדשיו מה שאין כן בשאר כריתות, שכל הכריתות כיון שנגע ונודע לו בסוף שהטא אף על פי שלא היתה לו ידיעה בתחילה הרי זה חייב חטאת. אבל בטומאת מקדש וקדשיו אינו מביא קרבן עולה ויורד עד שתהיה לו ידיעה לטומאה וידיעה לקודש או למקדש בתחלה, וידיעה לטומאה וידיעה לקדש או למקדש בסוף והעלם בינתיים. כלומר שנטמא וידע שנטמא וידע שזה מקדש ושזה קודש ונתעלמה ממנו אחר כך שזה טומאה או מקדש או הקודש ונודע לו

⁵⁸ רמב"ם שם פרק יא הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

אח"כ דברים שנתעלמו ממנו⁵⁹. וי"א⁶⁰ שאפילו בידיעת בית רבו נחשב ידיעה, כלומר שיודע הוא שיש טומאה זו בעולם שלמד בבית רבו שהשרץ מטמא והטמא אסור ליכנס למקדש ולאכול קדש, ונתעלם ממנו שנטמא ולא ידע כלל שנטמא או לא ידע שנכנס למקדש⁶¹ עד שלא תמצא מי שאין לו ידיעה זו שאין בו קרבן אלא תינוק שלא למד מימיו. ובשאר כריתות⁶², אף על פי שלא היתה לו ידיעה בתחלה שזה חטא הוא הרי זה חייב חטאת, כיצד תינוק שנשבה לבין העכו"ם וגדל והוא אינו יודע מה הם ישראל ולא דתם, ועשה מלאכה בשבת, או אכל חלב ודם וכיוצא בהן, כשיודע לו שהוא ישראל ומצווה על כל אלו, חייב להביא חטאת.

דין שגגת מקדש וקדשיו כך הוא, שהרי בשאר שגגות נאמר (ויקרא ד פסוק כז כח) בַּעֲשֵׂתָהּ אֶחָת מִמִּצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְאָשָׁם או הוֹדַע אֱלֹוֹי חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא, כיון שידע בסוף אף על פי שלא ידע בתחילה, ובטומאת מקדש וקדשיו נאמר (שם ה פסוק ג) וְנִעְלָם מִפְּנֵי וְהוּא יָדַע וְאָשָׁם מֵאַחֵר שֵׁנֵאמַר וְנִעְלָם מִפְּנֵי מַכְלָל שֶׁהִיְתָה שֵׁם יְדִיעָה בְּתַחֲלִילָה וְנֵאמַר וְהוּא יָדַע וְאָשָׁם הָא לַמִּדָּת שֶׁהוּא צָרִיךְ יְדִיעָה בְּתַחֲלִילָה וְיְדִיעָה בְּסוֹף וְהַעֲלָם בִּינְתֵימִים.

⁵⁹ שלידעה גמורה אנו צריכין כמש"כ במאירי להלכה ולא מהני ידיעת בית רבו ודברי רבינו ז"ל מתמיהין אצלי דבפ"ק דשבועות אמרו בברייתא דרשא זו בשם רבי וכן ההיא בעיא דפ"ב דשבועות דבן בבב שלח לא"י ונעלם ממנו מקום מקדש אוקמיה שם אליבא דרבי דאית ליה ידיעת בית רבו שמה ידיעה ורבינו ז"ל כתבה לקמן בפרק זה מכל הני משמע דאית ליה לרבינו ז"ל ידיעת בית רבו שמה ידיעה כיון דפסק כרבי בההיא בעיא דלקמן וכיון שכן קשה דמדכתב כיצד נטמא וידע שנטמא וכו' משמע איפכא דבעינן ידיעה בטומאה ממש ואפילו נאמר דידעה שנטמא ל"ד אלא ר"ל ידיעת בית רבו מ"מ לקמן דכתב ספק ידיעה כידיעה משמע דהוי דלא כרבי וכדכתבו התוס' ז"ל בסוף פ"ב דלרבי אפילו ספק ידיעה לא בעי דסני ליה בידיעת בית רבו. זאת ועוד דהיה לו לומר הכא דלית ליה ידיעה בתחלה דהיינו כגון תינוק שנשבה לבין העכו"ם ולמה סתם דבריו כל כך ובאמת דבריו מתמיהין וצריכין לי עיון. לח"מ שם. ועיין מרכה"מ דודאי רבנו סובר דרבא פליג אדאב"י וס"ל דשפיר משמע לרבי ידיעה ממש בתחלה שכן משמעות לשון המשנה שבועות דף י"ד נטמא וידע וכדפי' רש"י וידע שנטמא ודלא כמו שנדחקו התוס' שם, אלא דרבא סובר מדלא כתיב והיא עלומה ממנו משתמע דידע מעיקרא ממש ולא חייש לקושיית אב"י אלא מעתה גבי סוטה וכו' דלא מכרעא כמ"ש התוס' בד"ה ונעלם דשפיר כשלא בא עליה משנסתרה חשיב מנוקה מעון, ועי"ש עוד. ועיין בערוך השולחן העתיד הלכות שגגות סימן רכג

⁶⁰ עיין מעשה רקח שלמד בדברי רבינו שסובר שמהני ידיעת בית רבו רק נקיט בסתמא כמש"כ במשנה
⁶¹ אבל אם לא נעלמה ממנו טומאתו לא היה נכנס למקדש מפני שיש לו ידיעת בית רבו ויודע כי טמא אסור ליכנס למקדש עכ"ל הראב"ד ז"ל. חי' הרשב"א כאן. ועיין בחי' הריטב"א ובראשונים פ"י אחרים אך לפי דעת הרמב"ם כיון שפסק בשאר כריתות שאפילו תינוק שנשבה שלא ידע כלל מה הם ישראל ולא דתם חייב אם כן הכא כל שידע מהם ישראל וידע שיש איסור טומאה הרי הוי ידיעת בית רבו.
⁶² רמב"ם הלכות שגגות פרק ב הלכה ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

